

«Будова «Я». Взаємозв'язок класичного психоаналізу та філософських ідей Ф. Ніцше та А. Шопенгауера»

Вінницький національний технічний університет

Анотація: метою даного дослідження було проведення аналізу і виявлення взаємозв'язку між класичним психоаналізом З. Фрейда та філософських ідей Ф. Ніцше та А. Шопенгауера. Під час аналізу було виявлено чіткі взаємозв'язки між даними ідеями, а також і певні відмінності, що стосуються різницею у світобаченні 18-ого та 19-ого століть.

Ключові слова: психоаналіз, особистість, підсвідоме, волонтаризм, розвиток, свідомість.

Abstract: The purpose of this study was to analyze and identify the relationship between classical psychoanalysis Sigmund Freud and philosophical ideas of Nietzsche and Schopenhauer. The analysis was revealed clear relationships between these ideas, as well as some differences regarding the difference in worldview 18th and 19th centuries.

Keywords: psychoanalysis, personality, unconscious, voluntarism, development, consciousness.

Людина – це перш за все жива істота, наділена певними фізичними, психічними та психофізичними характеристиками, які в загальному поєднанні та початковому періоді становлення утворюють індивідуальну особистість.

Зважаючи на те, що сутність людини проявляється у її рівні контактування із навколишнім світом, та в більшій мірі із соціумом, становлення людського «Я», найбільше проявляється у вигляді її соціального статусу в суспільстві. Але на противагу цьому, людина, як особистість включає в себе внутрішній розвиток та рівень самосвідомості, що формує в свою чергу, внутрішній світ кожного з нас [1].

У зв'язку з цим, людина постійно самовдосконалюється або регресує у кожному з цих напрямків. Людська сутність за визначенням класичного психоаналізу полягає у тріумвіраті трьох складових нашого «Я»: підсвідомого, свідомого та над свідомого. Рушієм та основним підконтрольним людині є область свідомого, що виникає внаслідок витіснення несвідомого під виглядом саморозвитку особистості. Опираючись на це, область свідомого постійно самовдосконалюється та розширюється перетворюючи область свідомості в над свідомість. Що в свою чергу породжує постійний процес перебігу від внутрішнього рівня до зовнішнього. Порівнюючи даний висновок із визначенням людини, фізична складова поступово перетікає в психічну, формуючи психофізичну складову [1].

З цього випливає, що розвиток людського «Я», полягає перш за все у процесі розширення свідомості в область підсвідомості, що в подальшому перетворюється та еволюціонує в над свідоме.

Життя людини – як модель існування об'єкта, за визначенням Ф. Ніцше, є Воля, а точніше, «воля до влади». Також філософ зазначає, що людське щастя полягає у почутті сили, влади та психічному захисті від будь-яких перешкод на життєвому шляху [2].

Спираючись на дані твердження та порівнюючи їх із філософськими ідеями З. Фрейда, варто зауважити, що людська Воля – є не що іншим, як областю свідомого, а прагнення відчутти силу та владу, – еволюціонувати область підсвідомого в над свідоме. Додатком до цього є становлення «надлюдини» Ф. Ніцше, як ідеальний баланс між цінністю життя, його значенням та захистом від будь-яких форм впливу на три рівні свідомості. Проте у даному співвідношенні, Ф. Ніцше лише пропонує модель життя, а не процес становлення, як психоаналіз, тобто досягнення людини за своє життя стану «надлюдини» [2].

Дещо подібне спостерігається у східній філософії буддизму, що передбачає стан «нірвани», коли подальша сублімація підсвідомого повністю перетворюється на область свідомого, але при цьому виключається можливість перебігу «Я» на над свідомий рівень.

Волонтаризм – це підхід у філософії, що вважає волю первинною основою світу.

Сутність особистості в даному випадку є лише виокремленням підсвідомого рівня, як головного та його керування рівнем свідомості під виглядом «сліпого хотіння», а рівень над свідомості в даному підході майже не розглядається під приводом того, що його становлення передбачає свободу рівня

свідомості, що заперечує контроль підсвідомого [3]. Розвиваючи дану модель, можливо виділити прямий взаємозв'язок між ідеями А. Шопенгауера та З. Фрейда, що полягає у значенні підсвідомого для двох наступних рівнів, але суттєву відмінність у подальшому розвитку та становленні над свідомості як завершального рівня розвитку людини.

Висновки: З'являючись при народженні, людина, ще не як особистість, проходить період свого становлення. Причому вона вже має рівень підсвідомого, яке чітко виражено її діями, вчинками та бажаннями.

Після періоду формування, наступає період розвитку свідомості, більш відомий, як період навчання. Поступово період навчання переходить вже у Життя, або саме самовдосконалення особистості та рівня впливу на усі рівні свідомості.

На завершення людина, досягнувши власного рівня над свідомого, поступово зосереджує свій погляд на збереженні впливу самосвідомості та зміцненні підсвідомого, що є гарантом існування інших рівнів.

Як не дивно зазначити, що Життя – це завжди рух, від однієї істини чи рівня до іншого, інколи цей шлях спричинений власним бажанням, інколи незалежними факторами, але не важливо від причини, він відбувається завжди, від регресу до прогресу і навпаки, від підсвідомого до над свідомого і навпаки. І поки «Я» рухається в Житті, то в один бік, то в протилежний, наша свідомість балансує між дуалізмом Світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Зігмунд Фрейд, Введення в психоаналіз – Віденський університет, 1917 – с. 237
2. Ницше Ф. Воля к власти. Опыт переоценки всех ценностей / Пер. з нім. Є.Герцик.-М.:Культурна революція, 2005. - ISBN: 5-902764-02-5 – с. 880
3. Артур Шопенгауэр, Мир как воля и представление – Геттінгенський університет,- вид. Ексмо 2015 - ISBN 978-5-699-78857-6 – с. 160

Кудрявцев Дмитро Станіславович – студент групи 2КН-156, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: 2kn15b.kudryavtsev@gmail.com

Чухрай Ельвіра Іванівна – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: elvica888@gmail.com

Dmytro S. Kudryavtsev – student of Information Technologies and Computer Engineering Department, 2CS-15b, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: 2kn15b.kudryavtsev@gmail.com

Elvira I. Chykhrai – Philosophy Doctor (Eng.), docent, docent of philosophy department, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: elvica888@gmail.com